

SELETUSKIRI

Keskkonnaministri määruse „Toetuse andmise tingimused meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus„ tegevuse „Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnikasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine“ jaoks väikeprojektidele avatud taotlemise korral“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga (edaspidi eelnõu) täpsustatakse toetuse andmise tingimusi meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnikasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine“. Eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna nõunik Mihkel Krusberg (e-post: mihkel.krusberg@envir.ee, telefon: 626 0752), keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Marika Lillemets (e-post: marika.lillemets@envir.ee, telefon: 626 2867 ja välisfinantseerimise osakonna struktuurivahendite büroo juhataja Liina Laastik (e-post: liina.laastik@envir.ee, telefon: 626 2985). Juriidilise ekspertiisi tegi välisfinantseerimise osakonna struktuurivahendite büroo jurist Rene Lauk (e-post: rene.lauk@envir.ee, telefon: 626 2948). Riigiabi reeglite kohase vastavusanalüüsi ja ekspertiisi teostas välisfinantseerimise osakonna struktuurivahendite büroo peaspetsialist Hannes Aarma (e-post: hannes.aarma@envir.ee, telefon: 626 0732).

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärgiks on reguleerida toetuse andmist meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnikasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine“ jaoks väikeprojektidele avatud taotlemise korral.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 26 paragrahvist, mis on rühmitatud 6 peatükki:

1. Üldsätted
2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr
3. Taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded
4. Taotluse esitamine ja menetlemine
5. Toetuse saaja õigused ja kohustused
6. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

1. peatükk

Üldsätted

Eelnõu § 1 kohaselt reguleeritakse määrusega prioriteetse suuna „Kasvuvõimeline ettevõtetus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus“ meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimusi ja korda.

Meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ raames toetatakse järgmiseid tegevusi:

- energia- ja ressursijuhtimise alase teadlikkuse tõstmine;

- energia- ja ressursijuhtimise alaste koolituste läbiviimine;
- energia- ja ressursiauditite läbiviimine;
- ressursijuhtimissüsteemide ja neid toetavate IT-lahenduste rakendamine ja investeringute toetamine parima võimaliku energia- ja ressursitõhusa tehnika kasutuselevõtuks.

Käesolev määrus keskendub viimasele meetme tegevusele. Meetme tegevused on planeeritud selliselt, et nad üksteist täiendaksid. Ressursitõhususe edukas rakendamine eeldab süsteemset lähenemist, st investeringute tegemiseks peab eelnevalt olema teostatud põhjalik analüüs, mis aitaks välja tuua probleeme ja kitsaskohti ning leida neile sobivad lahendused.

Esiteks tõstetakse ettevõtete teadlikkust, mis suurendab huvi ressursitõhususe ja selle võimaluste vastu. Paralleelselt koolitatakse vastavaid spetsialiste (audiitoreid), kes oskavad teha ressursiauditeid ehk ressursikasutuse analüüse. Kui auditid/analüüsid on tehtud, on võimalik ettevõtetel neis pakutavaid ressursisäästulahendusi rakendada asuda. Väikeprojektide taotlusvoor on ellu kutsutud eelkõige selleks, et suurendada väikeste ja keskmiste ettevõtete (VKE) võimalust tulla taotlema aga ka suuremate ettevõtete väiksemate projektide väiksemaid projekte, mis ilma abita ei oleks majanduslikult mõistlikud. Lihtsamad taotlusnõuded annavad ka väiksematele taotlejatele (eelkõige VKE-dele) võimaluse tulla taotlema toetust oma väikesemahulistele ressursitõhususe projektidele. Arvestades, et VKE-del on majanduselus suur roll, siis neid toetades toetame ka Eesti tööstuse ressursitõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks muutumist.

Meetme tulemusnäitaja on ressursitootlikkus, mille eesmärgiks on 0,49 €/kg 2023. aastaks. Meetme tegevuse „Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnikasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine” väljundinäitaja on 270 energia- ja ressursisäästuks toetust saanud ettevõtet.

Eelnõu §-s 2 määratletakse eelnõus kasutatavad olulisemad terminid. *Lõikes 2* täpsustatakse terminid määruse tähenduses. *Lõikes 2* esitatud terminid on määruses defineeritud, et oleks võimalik sätestada ja piiritleda rahastatavad tegevused, nende prioriteetsust ning projekti panust meetme eesmärkidesse.

Ressursitootlikkus on sisemajanduse koguprodukti (SKP, referentsaasta 2010) ja kodumaise materjalitarbimise (DMC) suhe¹. DMC tähendab kõiki Eestis tarbitud tahkeid, vedelaid ja gaasilisi materjale, millel on majanduslik väärtus ja mida kasutatakse tootmise ja tarbimise protsessis. Sõna kodumaine tähistab materjali, mis Eestis tarbiti, st nii kodumaisest keskkonnast ammutatud kui ka imporditud materjal, samas kui eksporditud materjal on välja arvatud. DMC suurimad kategooriad on fossiilsed kütused, mineraalid ja biomass.

SKP kasvutempo mõõtmiseks viiakse jooksevhindades SKP eelmise aasta hindadesse ja leitakse saadud mahumuutused referentsaasta taseme järgi. Seda nimetatakse SKP arvutamiseks aheldamise meetodil. Hinnamuutused seega SKP kasvutempot ei mõjuta. Vältimaks turuhindade kõikumisi, lähtutakse ressursisäästu arvutustes püsihindadest (st taotluse esitamise aasta hindadest).

---

¹ http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=KK99&ti=MATERJALIVOO+N%C4ITAJAD&path=../Database/Keskond/01_Keskonna_arvepidamine/07Materjalivoo_arvepidamine/&lang=2

Lisaks on täiendavalt lisatud väikeprojekti mõiste käesoleva määruse kontekstis.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja nimetatakse meetme väljundinäitaja. Toetuse andmise eesmärk on suurendada ressursitootlikust ettevõtetes innovaatiliste tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõtu kaudu.

Lõige 1 defineerib toetuse andmise eesmärgi, määramata täpselt toetatavat tegevust. Toetuse andmise eesmärk tuleneb eelkõige Eesti majanduse toodete ja teenuste ressursimahukusest, mis on jätkuvalt kõrge (üks suuremaid EL-is). Selle parandamiseks on vaja teha investeeringuid energia- ja ressursitõhusatesse lahendustesse. Antud meetme tegevus peab soodustama selliste investeeringute tegemist ettevõtetes.

Majanduses jäetakse kõrvale väärtuslikke materjale, mistõttu suureneb nõudlus ja konkurents ammenduvate ja mõnikord nappide ressursside järele. Lisaks kahjustab surve loodusvaradele üha rohkem keskkonda. Seetõttu võib ressursside tõhusam kasutamine anda olulist majanduslikku ja keskkonnaalast kasu.

Riigi konkurentsivõime sõltub üha enam majanduse ressursi- ja energiamahukusest ning erinevate sektorite võimest kasvatada ressursi- ja energiasäästu uute tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõtu kaudu. Ettevõtete sammud tootmise tõhustamisel, sealhulgas materjalide ja jäätmete ringlussevõtu suurendamisel, jäätmetekke vähendamisel ning energiakasutuse optimeerimisel on olnud ebapiisavad. Käsikäes majandusarenguga suurenevad jätkuvalt energia- ja loodusressursside kasutus, jäätmete ja negatiivsed keskkonnamõjud. Konkurentsivõimelise ja mitmekesise tööstusbaasi säilimiseks ja edasiarenemiseks tuleb muuta tööstussektor senisest energia- ja ressursitõhusamaks, edendada loodusressursside kasutust vähendavaid tehnoloogiaid ja tootmismeetodeid ning suurendada investeeringuid tehnikasse. Vaja on laiendada jäätmete ringlussevõtu osakaalu tootmises, mitte loodusressursside kasutamise mahtu.

Lõige 2 sätestab nõude, et toetuse abil ellu viidud projekt peab panustama meetme tegevuse väljundinäitajasse. Meetme väljundinäitajad on sätestatud Ühtekuuluvuspoliitika Fondide Rakenduskavas 2014–2020 suuna „Kasvuvõimeline ettevõtlus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus“ meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus“.

Läbivate teemade analüüs

Võrdsed võimalused

Meetme tegevusest saavad toetust taotleda kogu mäetööstuse (EMTAK 2008 jagu B, alajagu 05-09) ja töötleva tööstuse ettevõtted (EMTAK 2008 jagu C, alajagu 10-33, välja arvatud tubakatoodete tootmine (EMTAK 2008 jagu C 12)). Need ettevõtted, kes on vastavalt oma põhitegevusele välja jäänud meetme sihtrühmast, saavad toetust taotleda KIK keskkonnaprogrammist. Väikeprojektidele saavad nüüd toetust taotleda ka töötleva tööstuse ettevõtted, kellele varem meetme toetuse minimaalne suurus 100 000 € osutus liialt suureks, sest projekt oli väiksemahulisem. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrusele nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 4 punktile 12 paralleelselt kahest kohast (meetmest ja keskkonnaprogrammist) toetust taotleda ei saa. Meede panustab ettevõtete konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse parandamise ning mitmekesise tööstusbaasi säilimisse ja edasiarenemisse. Ressursitõhusad

ettevõtted suudavad paremini konkureerida ka teiste EL liikmesriikide ettevõtetega. Ettevõtetel ja ettevõtjatel on võrdsed võimalused toetuse taotlemisel sõltumata ühiskondlikust staatusest ja sotsiaalsesse rühma kuulumisest (sh naised ja mehed, puudega inimesed, vanemaealised, noored, eri rahvuste esindajad).

Infoühiskond

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogial (IKT) on oluline osa ettevõtete ressursikasutuse tõhusamaks muutumisel ja selle jälgimisel. Seepärast on IKT lahenduste kasutuselevõtt tootmisprotsessis ka üks meetme toetatavatest tegevusest. Lisaks annab IKT ettevõtetele võimaluse leida iseseisvalt infomaterjale erinevatest ressursisäästulahendustest ning riigile annab IKT võimaluse jälgida investeeringute tulemuslikkust.

Regionaalareng

Kuna meetme tegevuse käigus suureneb ettevõtete ressursitootlikkus, on eeldatavalt kaudne positiivne mõju regionaalarengule tänu jätkusuutlikumatele ettevõtetele, kes kohalikku elu aitavad üleval hoida. Tulenevalt toetatavast sihtgrupist (mäetööstus, töötlev tööstus) võib eeldada toetuse suuremat koondumist tööstuspiirkondadesse (peamiselt Harju- ja Ida-Viru maakonnas, aga ka Tartu maakonnas) Samas puidutööstus paikneb üle Eesti erinevates maakondades. Võib eeldada, et piirkonnad, kus on vähem tööstust ja rohkem kaitsealasid (näiteks saared ja Läänemaa) saavad antud meetme tegevusest vähem toetust. Eesti ettevõtluse jätkusuutlikkus läbi ressursitõhusamate lahenduste aitab kaasa Eesti majanduse kasvule. Samuti väheneb sõltuvus esmasest toorainest, sh. imporditavast toorainest. Lisaks väärtustatakse rohkem Eestist saadavad toorainet.

Riigivalitsemine

Ressursitõhususe toetamine riigi poolt annab positiivse signaali, et riik panustab ressursitõhususe saavutamisse. Meetme tegevuse tulemusena on ettevõtted parendanud oma ressursitootlikkust ja vähendanud ressursikasutust toodanguühiku kohta. Lisaks sellele paraneb ka koostöö erinevate riigiasutuste vahel, keda ressursitõhususe meede mõjutab (nt energiatõhusus ja majandusareng kuuluvad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja biomajandus Maaeluministeeriumi haldusalasse).

Eelnõu §-s 4 nimetatakse selguse huvides, et meetme rakendusasutus on Keskkonnaministeerium ja rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.

2. peatükk

Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetust antakse ainult innovaatiliste energia- ja ressursitõhususe investeeringute tegemiseks ettevõtetes.

Lõikes 2 sätestatakse tegevused, mis on toetatavad tegevused seoses tootmisprotsessi ümber kujundamisega. Toetust antakse järgmistele tegevustele:

1) ressursisäästu lahenduste väljatöötamist ja rakendamist.

Toetatakse insenertehnilisi lahendusi ettevõttes, millega kaasneb ressursisääst. Lahendused peavad hõlmama olulist osa toetuse saaja tegevusest, sh tootmis- ja tarneahelate tõhustamine. Lahendused hõlmavad erinevaid aspekte alates tootmise optimeerimisest kuni hoonete renoveerimiseni/ressursisäästlikumaks muutmiseni. Oluline on esmalt hinnata olemasolevat ressursikasutust ja alles siis dimensioneerida tulevast kasutust. Hoonete puhul tuleb silmas pida, et see peab olema otseselt seotud tootmise või teenusega (tootmishoonete soojustamine

ja nende energiatõhusamaks muutmine eeldusel, et tootmistegevuse spetsiifikast lähtuvalt on vaja hoida hoones temperatuuri, rõhku või muud olulist tegurit), mitte aga lihtsalt ettevõtte töötingimuste parandamiseks ilma, et sellega kaasneks ettevõtte tootmises ressursisäästu kasvu. 2) seadmete soetamiseks ja/või väljavahetamiseks uuenduslike ja ressursi säästvamate vastu. Toetatakse tehnoloogiate uuendamist, mille tulemusena on kasutada sama toodangu tootmiseks vähem ressursi (sh süsteemide parendamine). Selleks on võimalik kasutada toorainet rohkem ära kui seni on tehtud. Toetatakse lahendusi, mis parandavad ettevõtte tootmisprotsesse. Selleks võib olla protsessi reorganiseerimine või mõni muu lahendus. Toetatakse ainult uute seadmete soetamist.

3) seadme soetamiseks oma tootmisjääkide kasutamiseks, mis vähendavad primaarse ja suurendavad teisese toorme kasutamist tootmisprotsessis.

Toetatakse lahendusi, mille tulemusena saab ettevõtte ära kasutada enda tegevuses tekkivaid tootmisjääke. Toetatakse ainult uute seadmete soetamist.

4) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) lahendusteks tootmisprotsessis, mis tagavad ressursisäästu.

Toetatakse IKT lahendusi, mille tulemusena ettevõtte tootmine automatiseeritakse ja muudetakse tootmine võimalikult efektiivseks nii materjali ja energia kasutuse kui ka tootmise üldise tõhususe seisukohast. IKT lahendused peavad võimalusel järgima ka ligipääsetavussuuniste WCAG 2.0 nõudeid, mis teeb veebi sisu ligipääsetavaks paljudele puuetega inimestele, kusjuures erivajadused on näiteks pimedus ja vaegnägemine, kurtus ja vaegkuulmine, õpiraskused, kognitiivsed piirangud, liikumispuue, kõnepuue, valgustundlikkus ja nimetatud puuete kombinatsioonid.

5) keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemide rakendamiseks ja registreerimiseks, mis tõstavad ressursitõhusust.

Toetatakse Euroopa Liidu määruse nr 1221/2009 kohase keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemi EMAS rakendamist ja registreerimist. Lisaks toetatakse rahvusvaheline keskkonnajuhtimise standardi ISO 14001 rakendamist eeldusel, et EMAS on rakendatud või rakendamisel. Toetatakse keskkonnajuhtimissüsteemide (ISO 14001, EMAS) kasutuselevõttu ettevõtetes ettevõtte keskkonnavalase tegevuse süstematiseeritud jälgimiseks ning parendamiseks.

Lõikes 3 tuuakse välja tegevused, millele abi ei anta komisjoni määruse nr 1301/2013 (ELT L 347/320, 20.12.2013) alusel. Komisjoni määruse artikli 3 lõikes 3 punktis b sätestatakse, et investeeringuid vähendamaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid, mis tekivad direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevusaladel, ei toetata. Taotleja ei saa küsida toetust investeeringuteks vähendamaks käitise kasvuhoonegaaside heitkoguseid, kui nad on saanud neid vastavalt Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise skeemile (European Union Emissions Trading Scheme - EU ETS),

Eelnõu § 6 reguleerib toetuse andmist juhul, kui tegemist on riigiabi või vähese tähtsusega abiga (VTA). Ettevõtte otsustab taotlemisel, kas taotleb riigiabi või vähese tähtsusega abi (toetuse suurus ei tohi koos jooksva majandusaasta ja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abiga ületada 200 000 eurot). Vajadusel nõustab valikul KIK esindaja. Rakendusüksus peab analüüsima, kas toetuse andmisel on tegu riigiabi või vähese tähtsusega abiga. Kõigi määruse § 5 lõike 2 punktides 1–6 nimetatud tegevusteks on võimalik taotleda määruses nimetatud abi liike (VTA, regionaalabi (artikkel 14), keskkonnakaitseks (artikkel 36), energiatõhususeks (artikkel 38) antav abi).

Lõikega 1 sätestatakse toetuse andmise tingimused määruse § 5 lõike 2 punktides 1–6 nimetatud tegevuseks antavaks toetuseks, kui tegemist on vähese tähtsusega abiga, mida antakse ettevõtjatele. Sel juhul järgitakse Euroopa Komisjoni määruses (EÜ) nr 1407/2013 ning konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatut. Toetuse andmisel võetakse arvesse komisjoni määruse

(EL) nr 1407/2013 artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid. Toetuse suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõike 2 kohaselt.

Lõikega 2 viidatakse, et riigiabi korral tuleb üldjuhul kohaldada Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, EL-i aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (edaspidi üldine grupierandi määrus) asjakohaseid sätteid, mis on seotud kas investeringuteks ette nähtud regionaalabi andmisega (artikkel 14) või keskkonnakaitseks (artikkel 36) või energiatõhususeks (artikkel 38) antava abiga ning konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

Lõikes 3 tuuakse välja majandussektorid, millele abi ei anta üldise grupierandi määruse alusel.

Lõikes 4 tuuakse välja, et raskustest oleval ettevõtjale abi ei anta. Nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1301/2013 artikkel 3 lõikest 3d, mis viitab, et Euroopa Regionaalarengu Fondist ei toetata raskustes olevaid ettevõtteid, mis on sellisena määratletud liidu riigiabi eeskirjades.

Lõikes 5 tuuakse välja, et abi ei anta ettevõtjale, kelle suhtes on Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, tehtud toetuse tagasinõudmise otsus, mis on täitmata.

Eelnõu § 7 lõikes 1 sätestatakse, et abikõlblikkuse periood algab ja lõpeb taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäeval. Projekti abikõlblikkuse perioodi alguse määratlemine on oluline, sest ainult abikõlblikkuse perioodil tehtavaid kulusid rahastatakse projektitoetusest. Seetõttu on oluline, et projekti tegevustega ei alustata enne kui taotluse esitamise päeval. Lisaks võidakse panna alguse kuupäev ka hilisemaks, kui oodatakse otsust.

Lõikes 2 täpsustatakse missugusesse ajaraami peab taotluse rahuldamise otsuses märgitav abikõlblikkuse periood jääma. Teadlikult on sätestatud abikõlblikkuse perioodi lõpptähtpäevaks 31. detsember 2023. a, et vältida selles osas 2014–2020 perioodi lõpus määruse muudatusi.

Lõikes 3 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse perioodi kestus on maksimaalselt 12 kuud. Projekti abikõlblikkuse perioodi kestusele piirangu seadmise eesmärk on motiveerida taotlejaid paremini planeerima ja läbi mõtlema projekti tegevused ja elluviimise ajakava, samuti vältida põhjendamatut projekti elluviimisega venitamist.

Lõikes 4 täpsustatakse, et toetuse saaja taotluse alusel ja mõjuva põhjuse olemasolul võib abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni 6 kuu võrra. Näiteks seadmete tarnetähtajad võivad osutada pikaks või on projekt seotud hooajalisusega.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse abikõlblikud kulud. *Lõikes 1* viidatakse ühendmääruse §-dele 2 ja 5, kus on toodud kulu abikõlblikuks lugemise üldtingimused.

Lõikes 2 täpsustatakse abikõlblike kulude liike. Abikõlblikud on projekti kulud, mis on seotud projekti väljundite loomisega § 5 lõikes 2 nimetatud tegevuste elluviimisega ja on vajalikud meetme tulemuste ning projekti eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning mille suurus ja tekkimine on põhjendatud. Lisaks on abikõlblikud kulud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavad investeringud, nende seadistamisega seotud kulud, ressursikasutuse seire (mõõtmised ja analüüs, mõõteriistad) ning investeringute, seadistamise ja seirega seotud personali koolituste kulud. Punktides 6-8 täpsustakse abikõlblike kulude liike vastavalt grupierandi määruse abi liigile, mida kasutatakse abi saamiseks (regionaalabi, keskkonnakaitseks antav abi või energiatõhususeks antav abi). Lisaks on abikõlblikud teavitamise ja avalikustamise kulud.

Regionaalabi andmisel on abikõlblikud kulud mida arvestatakse vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 14 lõike 4 punktis a) ja lõigetes 7 ja 8 toodud tingimustele. Konkreetselt

tähendab see, et abikõlblikud on materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavate investeeringute kulud (art 14 lg 4 p a). Samuti peavad tootmisprotsessi põhjalikuks muutmiseks antud abi korral abikõlblikud kulud ületama ajakohastatava tegevusega seotud vara kulumit eelneva kolme majandusaasta jooksul. Olemasoleva ettevõtte tegevuse mitmekesistamiseks antud abi puhul peavad abikõlblikud kulud ületama vähemalt 200 % võrra uuesti kasutatava vara arvestuslikku väärtust, mis on registreeritud tööde algusele eelneval majandusaastal (art 14 lg 7).

Immateriaalset vara võib arvutada abikõlblike investeeringukuludena, kui see vastab järgmistele tingimustele (art 14 lg 8):

- a) vara tuleb kasutada üksnes abi saavas ettevõttes;
  - b) vara peab olema amortiseeritav;
  - c) vara peab olema ostetud turutingimustel ostjaga mitteseotud kolmandatelt isikutelt ning
  - d) vara peab olema arvatud abi saava ettevõtja varade hulka ja see peab jääma vähemalt viieks aastaks (VKEde puhul kolmeks aastaks) seotuks projektiga, mille jaoks abi antakse.
- Suurettevõtjate puhul on immateriaalse vara kulud abikõlblikud ainult kuni 50 % ulatuses alginvesteeringu kõigist abikõlblikest investeerimiskuludest.

Keskkonnakaitseks antava abi andmisel on abikõlblikud täiendavad investeerimiskulud, mida arvestatakse vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 36 lõikes 5 toodud tingimustele.

See tähendab, et abikõlblikud on täiendavad investeeringukulud, mis võimaldavad teha liidu keskkonnakaitsealastes normatiivides nõutust rohkem või saavutada liidu normatiivide puudumise korral kõrgem keskkonnakaitse tase. Neid arvestatakse järgmiselt:

- a) kui keskkonnakaitseks tehtava investeeringu kulusid saab investeeringu kogukuludes määratleda eraldiseisva investeeringuna, on abikõlblikud kõnealused keskkonnakaitsega seonduvad kulud;
- b) kõigil muudel juhtudel määratletakse keskkonnakaitseks tehtava investeeringu kulud, viidates sarnasele, kuid vähem keskkonnasõbralikule investeeringule, mida oleks olnud võimalik teha ilma abita. Mõlema investeeringu kulude vahe moodustab keskkonnakaitsega seotud abikõlblikud kulud.

Kulud, mis ei ole otseselt seotud keskkonnakaitse kõrgema taseme saavutamise, ei ole abikõlblikud.

Energiatõhususeks antava abi andmisel on abikõlblikud täiendavad investeerimiskulud, mida arvestatakse vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 38 lõikes 3 toodud tingimustele.

See tähendab, et abikõlblikud kulud on täiendavad investeerimiskulud, mis on vajalikud suurema energiatõhususe saavutamiseks. Neid arvestatakse järgmiselt:

- a) kui energiatõhususse tehtava investeeringu kulusid saab investeeringu kogukuludes määratleda eraldiseisva investeeringuna, on abikõlblikud kõnealused energiasäästuga seonduvad kulud;
- b) kõigil muudel juhtudel määratletakse energiatõhususse tehtava investeeringu kulud, viidates sarnasele, kuid vähem energiatõhusale investeeringule, mida oleks olnud võimalik teha ilma abita. Mõlema investeeringu kulude vahe alusel määratletakse energiatõhususega seotud kulud, mis on abikõlblikud.

Kulud, mis ei ole otseselt seotud suurema energiatõhususe saavutamise, ei ole abikõlblikud.

Lõikes 3 sätestatakse kulud, mis ei ole abikõlblikud. Nendeks on ühendmääruse §-s 4 sätestatud abikõlbmatud kulud ning kulud sõidukile (liiklusseaduse tähenduses teel liiklemiseks ettenähtud või teel liiklev liiklusvahend, mis liigub mootori või muul jõul), isegi siis kui neid kasutatakse tootmisprotsessi ühe osana, kinnisvara ja maa ostu kulud, personalikulud (v.a personali koolituskulud, kui need on vajalikud investeeringute ja seire juurutamisel), üld-

ja tegevuskulud. Need kulud ei ole abikõlblikud, kuna ei ole otseselt seotud ettevõtte tootmisprotsessiga ning selle paremaks muutmisega.

Abikõlblikud ei ole investeeringute kulud, mis tehakse keskkonnakaitseks antava abi artikli 36 ja energiatõhususeks antava abi artikli 38 alusel selleks, et viia ettevõtja tegevus kooskõlla liidu normatiividega, mis on juba vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud, ei ole abikõlblikud. käibemaks (kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punkti c kohaselt on käibemaks käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav). Varasemates toetuse andmise määrustes on selles nimekirjas eraldi välja toodud ka käibemaks (kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punkti c kohaselt on käibemaks käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav). Sellest on loobunud kuna see on sätestatud juba ühendmääruses ning puudub vajadus regulatsiooni korrata. Lisaks ei ole abikõlblikud kasutatud seadme ostmise kulud. Abikõlblikud ei ole ka päikese abil elektrit tootva taastuvenergia tootmiseseadme soetamise kulud. Viimane pole toetatav kuna selliseid seadmeid toetatakse juba muudest allikatest, nt ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 10.04.2018 määruse nr 16 alusel antava päikesepaneelide investeeringutoetuse raames.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse toetuse osakaal ning täpsustatakse taotlusvooru eelarve kinnitamise ja suurendamise korda. Taotleja peab taotlemisel otsustama kas ta soovib riigiabi või vähese tähtsusega abi. Riigiabi korral peab taotleja otsustama millise grupierandi määruse artikli alusel ta riigiabi taotleb (taotlemisel saab valida ainult ühe abi liigi). Vähese tähtsusega abi ja riigiabi korraga taotleda ei saa. Maksimaalne toetuse osakaal on igal projektil 50%, mis on kooskõlas VV korraldusega 15.12.2014 nr 557 lisa: "Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekiri", kus on toodud, et vähemalt 50% finantseeringust peab tulema teistest allikatest.

Lõikes 1 sätestatakse ühe projekti taotluse toetuse maksimaalne suurus, milleks on 200 000 eurot. Suuremaid summasid on võimalik taotleda meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnikasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine“ jaoks avatud taotlemise korral. Maksimaalne suurus on seatud selliselt, et see kattuks VTA piiriga. Samuti poleks mõistlik olnud piiri madalamale tuua, kuna mida madalam on summa, seda suurem on halduskoormus ühe taotluse kohta.

Lõikes 2 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi korral on projekti maksimaalne toetusmäär 50% projekti abikõlblikest kuludest.

Lõigetes 3-5 sätestatakse omafinantseeringu piirmäärad olukorras, kus projektiga antakse riigiabi üldise grupierandi määruse alusel, mis ei tohi olla suurem kui 50% kogu projekti kuludest. Piirmäärad on seatud maksimaalsed vastavalt grupierandi määruses lubatule. Energiatõhususeks ja keskkonnakaitseks antavale abile on juurde lisatud 15 protsendipunkti, mida on lubatud suurendada investeeringute puhul, mis tehakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti a tingimusi täitvas abi saavas piirkonnas.

Lõikes 6 ja lõikes 7 täpsustatakse finantseerimise piirmäära ja omafinantseeringu piirangu tingimused.

Lõike 8 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve rakendusasetuse juht.

Eelnõu § 10 sätestab taotlusvooru avamise ja lõpetamisega seotud info avaldamise korra. Vastavalt *lõikele 1* antakse toetust avatud taotlemisena voorupõhiselt. *Lõike 2* kohaselt korraldab taotlusvooru välja- ja lõppenuks kuulutamise rakendusüksus. *Lõike 3* kohaselt annab rakendusüksus vooru avamisest teada ühes üleriigilise levikuga päevalehes ja oma veebilehel.

3. peatükk

Taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded

Eelnõu § 11 sätestab taotlejale esitatavad nõuded, mille alusel on õigus toetust taotleda äriühingul, kelle põhitegevus vastab Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) koodidele mäetööstus (EMTAK 2008 jagu B, alajagu 05-09) või töötlev tööstus (EMTAK 2008 jagu C, alajagu 10-33), välja arvatud tubakatoodete tootmine (EMTAK 2008 jagu C 12).

Investeeringu toetust ressursisäästulahendustesse saavad Eesti tööstussektori ettevõtted, muutmaks tootmine ressursitõhusamaks.

Kui äriühing soovib teist EMTAK põhitegevuse koodi, et esitada taotlust, peab ta näitama, et vastavas tegevusalas on äriühingul suurim osakaal enda müügitulust.

Lõikes 2 on määratud nõuded, millele peab vastama taotleja. Keskmise müügitulu nõue vähemalt taotletava summa ulatuses viimase majandusaasta jooksul enne taotluse esitamist taotletavas põhitegevuses või kõrvaltegevuses on tingitud sellest, et ettevõtte kes alles alustasid oma tegevust, peaksid olema oma tootmises piisavalt efektiivsed. Olemasoleva ja töötava ettevõtte tegevust on mõistlik toetada tänu säästu saavutamisele tootmises. Samuti aitab see nõue vältida olukorda, kus alles alustav ettevõtte on soetanud vana tehnikat, et tulla meetmest toetust küsima parema tehnika soetamiseks. Taotlejat vaadeldakse projekti tegevuse põhiselt, seega kui ettevõtte vahetab omanikku aga tootmistegevus jätkub, loetakse antud nõue täidetuks. Lisaks peab taotleja tootmisüksus, millele toetust taotletakse, olema tegutsenud vähemalt 2 aastat. See nõue on vajalik selleks, et taotleja teeks ressursisäästuprojekte tegutsavas tootmisüksuses.

Lõikes 3 täpsustatakse omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkuse tõendamise tingimusi. Omafinantseeringu taotlemise õigused ja taotlemisele seatud piirangud on sätestatud määruse §-s 9.

Lõikes 4 ja 5 sätestatakse, et taotlejal peab olema tehtud nõuetekohane ülevaatlik ressursiaudit, mis ei tohi olla vanem kui 2 aastat ja peab kajastama olemasolevat olukorda. Ülevaatliku ressursiauditi aruanne peab vastama auditi metoodikale. Auditi metoodika on meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Energia- ja ressursiauditite läbiviimine“ toetuse andmise tingimuste lisas kirjeldatud metoodiline juhend „Nõuded ressursiauditile“ Ajaline nõue aitab vältida otsuste tegemist, mis on aja jooksul muutunud ja ühtne auditi metoodika aitab tagada auditite ühesugust kvaliteeti ja lihtsustada projektide hindamist. Ülevaatlik ressursiaudit ei pea olema rahastatud meetme tegevusest „Energia- ja ressursiauditite läbiviimine“, vaid võib olla rahastatud ka täielikult omavahenditest. Nõue on võimalik täita ka nõuetekohase detailse ressursiauditiga, kuid lihtsustamise huvides on käesoleva määruse nõudeid leebemaks tehtud.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse nõuded toetuse taotlusele. *Lõike 1* kohaselt peab taotlus lisaks taotluste menetlemise määruse § 4 lõikes 1 sätestatule vastama ka punktides 1-11 sätestatud nõuetele. Punktis 11 viidatakse, et projekt peab vastama ettevõtte põhi- või kõrvaltegevusele.

Lõikega 2 sätestatakse tingimused taotlusele ning sellele lisatavatele dokumentidele ja teabele (sh kohustus tõendada ettevõtte suurust, kas ettevõtja on suur, keskmine või väike, et oleks võimalik hinnata maksimaalset toetuse määra). Suurettevõtte on ettevõtte, mis ei kuulu mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) kategooriasse. VKE kategooriasse kuuluvad ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot. VKEde kategoorias loetakse väikesteks need ettevõtted, mis annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot. VKEde kategoorias loetakse mikroettevõteteks (antud

määruse kontekstis kohalduvad väikeettevõtete tingimused) need ettevõtted, mis annavad tööd vähem kui 10 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Tingimuste seadmine on vajalik, et oleks võimalik hinnata taotluse vastavust määrusele. Rakendusüksusel on õigus lisade mittekohaldumise korral projekti spetsiifikast lähtuvalt nende esitamata jätmist aktsepteerida. Kogu infovahetus (taotlus, aruanded jms) taotleja ja rakendusüksuse vahel käib struktuuritoetuse registri kaudu.

Eelnõu § 13 sätestab taotleja kohustused.

4. peatükk **Taotluse esitamine ja menetlemine**

Eelnõu § 14 sätestab taotluse esitamise korra.

Eelnõu § 15 ja § 16 reguleerivad taotluse menetlemisega seonduvat. § 15 sätestab, mida peab rakendusüksus taotleja ja taotluse juures kontrollima. Lõikes 3 sätestatud erinevus taotluse menetlemise ajas on tingitud asjaolust, et taotluse kontroll riigiabi puhul võtab kauem aega, tagamaks, et ei tulevikus ei tuleks tagasimakseid. § 16 reguleerib taotluse vastavaks või mittevastavaks tunnistamise tingimusi ning korda.

Eelnõu § 17 reguleerib taotluse hindamise korda ning sätestab vastavuskriteeriumid ning valikukriteeriumid.

Lõikes 1 sätestatakse vastavuskriteeriumid. Ressursitootlikkuse kasvu kriteerium kirjeldab, kuidas projekt panustab meetme tulemusnäitajasse. Innovaatilisuse nõue kirjeldab, kuidas projekt panustab EL-i vahendite kasutamise eesmärki „Innovaatilised lahendused suurendavad ettevõtete ressursitootlikkust“.

Lõikes 2 kirjeldatakse ressursitootlikkuse kriteeriumi ja *lõikes 3* innovaatilisuse kriteeriumi vastavust taotluse hindamisel.

Lõikes 4 sätestatakse, et rakendusüksuse poolt nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi hinnatakse valikukriteeriumide alusel.

Lõikes 5 sätestatakse taotluse hindamiseks vajalike hindamiskomisjonide moodustamise kord, kuhu on rakendusüksusel võimalik kaasata eksperte ning rakendusasutuse töötajaid.

Lõikes 6 sätestatakse valikukriteeriumid ja nende osakaalud, mis on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Valikukriteeriumid ja osakaalud taotluste hindamisel.

Valikukriteerium	Osakaal koondhindest
Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele	50%
Projekti kuluefektiivsus	30%
Toetuse taotleja/saaja suutlikkus projekti ellu viia ja projekti põhjendatus	20%

Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele.

Projektiga saavutatav ressursitõhususe kasv, mis näitab projekti tulemusel saavutatavat ressursisäästu ja projekti tulemusena saavutatavaid eesmarke (sh ettevõtte kohta üldiselt ja toodanguühiku kohta, suhtarvudes ja absoluutväärtustes ressursside lõikes).

Projekti kuluefektiivsus.

Projekti toetuse võimendav efekt ehk saavutatava säästu ja toetussumma suhe, mille raames hinnatakse kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kuluefektiivsed planeeritud väljundite ja tulemuste saavutamiseks. Lisaks annab kuluefektiivsuse kriteerium võimaluse hinnata kas planeeritud eelarve on realistlik.

Toetuse taotleja/saaja suutlikkus projekti ellu viia ja projekti põhjendatus.

Hinnatakse kahte aspekti:

1. Ettevõtja jätkusuutlikkus, mille raames hinnatakse muu hulgas kas toetuse taotlejal on olemas võimekus ja vajaminevad teadmised, oskused, kogemus ning organisatsioonilised ja tehnika ning tehnoloogiaalased eeldused projekti kavandatud viisil elluviimiseks, taotleja võimekust kaasata projekti elluviimisesse erainvestorite investeeringuid. Lisaks hinnatakse mõju ettevõtte rentaablusele.

2. Probleemi püstitus, mille raames hinnatakse muu hulgas projekti kooskõla ja panust ettevõtja arengueesmärkide täitmisele, projektis läbi viidavate üksiktegevuste põhjendatust ja kooskõla, projekti tegevuste ja eesmärkide määratlust ning selgust, projekti uuenduslikkust. Hindamisel tuleb lähtuda põhimõttest, kas projekti eesmärgid on kavandatud toimingute alusel sisuliselt realiseeritavad. Näitab mõju meetme eesmärkide saavutamisele, mille raames hinnatakse muu hulgas ettevõtja tänastes tegevustes ja ärimudelites tehtavate muudatuste ulatust ja keerukust, ressursisäästuprojekti eeldavat mõju ettevõtja tulevastele majandustulemustele, kas ja kuidas on projekt suunatud rakenduskava eesmärgi „Innovaatilised lahendused suurendavad ettevõtete ressursitootlikkust“ täitmisele ning projektiga kaasneva tervikliku keskkonnakoormuse vähenemist. Samuti peab põhjendama miks projekt muidu ilma riigi toetuseta tegemata jääks (pikk tasuvusaeg, konkureerivad projektid omakapitali kasutamiseks, ressursisäästu realiseerimisega seonduvad riskid jm) ning tooma esile, mis on projektis uuenduslik aspekt.

Lõigetes 7-9 sätestatakse hindamisjuhendi koostamise, hindamise ja arvutamise korda. Juhul, kui taotleja saab mõnes kriteeriumis hindamiskaalal madalaima hinde, siis taotlust edasi ei hinnata ja tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Üldiste valikukriteeriumite analüüs

Analüüs on tehtud üldiste valikukriteeriumide lõikes.

Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele

Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele hinnatakse eelnõu § 17 lõige 6 punktis 1 seatud kriteeriumiga – projektiga saavutatav ressursitõhususe kasv. Kriteeriumi täitmiseks on meetmes toetatavad tegevused sätestatud selliselt, et need panustavad otseselt meetme eesmärkide täitmisele, ehk kui projekt on toetatava tegevuse elluviimiseks, panustab ta juba meetme eesmärgi täitmisele. Abikõlblikud kulud on esmajärgus piiratud nõudega, et juhul, kui projekti raames tehakse kulusid, mis ei ole meetme eesmärgi saavutamiseks vajalikud, ei loeta neid kulusid abikõlblikuks. Projekti tulemuste kestlikkus tagatakse kestlikkuse nõude seadmisega toetuse saajale. Samuti sätestavad meetme tingimused, et iga rahastatav projekt peab panustama meetme väljundinäitajasse, vastasel juhul rahastamist ei toimu.

Projekti põhjendatus

Projekti põhjendatust hinnatakse eelnõu § 17 lõige 6 punktis 3 seatud kriteeriumiga. Lisaks panustab antud nõude tagamisele eelnõu § 18 lõikes 8 toodud nõue, mis kohustab toetuse saajat projekti elluviimisega alustama 3 kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest alates.

Projekti kuluefektiivsus

Projekti kuluefektiivsust hinnatakse eelnõu § 17 lõige 6 punktis 2 seatud kriteeriumiga - projekti toetuse võimendav efekt. Taotleja peab taotlemisel kirjeldama ning tõendama, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud. Viimase nõude täitmist hinnatakse täiendavalt kulude abikõlblikkuse hindamisel, lähtudes eelnõu § 8 lõikest 1 ja 2. Lisaks kirjeldab taotleja taotlemisel oma võimekust püsikulude rahastamiseks – antud nõudega mõeldakse, et taotlusvormis kirjeldab taotleja, kuidas ta projekti järgselt tagab toetuse abil tehtud töö sihtotstarbelise kasutamise, säilimise ja uuendamise.

Toetuse taotleja/saaja suutlikkus projekti ellu viia

Taotleja suutlikkust projekti ellu viia hinnatakse eelnõu § 17 lõige 6 punktis 3 seatud kriteeriumiga. Lisaks on antud kriteeriumi sisu on kaetud läbi eelnõu § 11, millega seatakse nõuded taotlejale, § 12, millega sätestatakse nõuded toetuse taotlusele ja § 13, mis sätestab toetuse saaja kohustused. Nõutav informatsioon, andmed, tõendid ja seatud kohustused tagavad, et taotleja/toetuse saaja on organisatsiooniliselt, majanduslikult kui tehniliselt valmis projekti ellu viima.

Projekti mõju läbivatele teemadele

Vastav analüüs sisaldub seletuskirjas eraldiseisvalt ning kajastab meetme mõju läbivatele teemadele teemade puhul, millega on eelnevalt kaardistatud puutumus.

Eelnõu § 18 reguleerib taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemise korda ja tingimusi.

Lõikega 2 sätestatakse, et rakendusüksusel on õigus kehtestada taotluse rahuldamise otsuses projekti elluviimiseks vajalikke lisakohustusi. Kehtestatud lisanõuded ja -tingimused peavad tuginema õigusaktidele ja ei tohi ületada seaduses kehtestatud nõudmisi, st olla rangemad õigusaktides sätestatud nõuetest ega asendada nõudeid, mida oleks tulnud reguleerida üldakti tasandil. Sätte eesmärk on kiirendada ja lihtsustada menetlust.

Lõige 8 sätestab kolmekuulise ajalise piirangu projekti elluviimise alustamiseks, mille eesmärk on seada taotlejatele tingimus valmisolekuks projekti ellu viia juba taotlema tulles või vahetult pärast taotluse rahuldamist. Selle nõudega aidatakse kaasa projektide elluviimise ning väljamaksete kiirendamise, mis tagab projektide tähtaegse elluviimise ning võimaluse vahendid teistele projektidele ümber suunata, kui toetuse saaja on mingitel põhjustel otsustanud projekti mitte ellu viia.

Eelnõu § 19 reguleerib taotluse osalise või kõrvaltingimustega rahuldamise tingimusi.

Eelnõu § 20 reguleerib taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimusi, sealhulga tähtaega, mille vältel peab rakendusüksus otsuse tegema.

5. peatükk.

Toetuse saaja õigused ja kohustused

Eelnõu §-s 21 sätestatakse toetuse saaja kohustused ja §-s 22 toetuse saaja õigused.

Eelnõu § 21 lõige 2 sätestab, et toetuse saaja peab esitama hangete läbiviimise plaani, millal ja mitmes osas ta investeringut teostab (projekti elluviimise etapid koos hinnanguliste maksumustega). Antud nõue on vajalik rakendusüksusel vahendite planeerimiseks ja ülevaate saamiseks toetuse saaja projekti kohta.

Lõige 3 sätestab, et toetuse saaja peab läbi viima hanke. Enne pakkumiste küsimist peab toetuse saaja koostama lähteülesande, mille ta kõigile võimalikele pakkujatele esitab. Oluline on, et kõik pakkujad saaksid võrdsetel alustel konkureerida ja keegi ei saaks põhjendamatu eelist. Lähteülesanne tuleb saata vähemalt 3 pakkujale. Kui see pole mõnel juhul võimalik, peab põhjendama, miks seda ei tehtud. Hanke korraldamist tõendavad dokumendid ja lepingu koopia tuleb esitada hiljemalt koos esimese maksetaotlusega.

Lõige 4 sätestab, et toetuse saaja ei tohi jaotada lepingut osadeks kui need osad funktsionaalselt koos toimivad või tehakse sama eesmärgi saavutamiseks. Antud nõue kehtib ainult nendel juhtudel, kui ühe osa summa on väiksem kui 5000 eurot. Sellest suuremate osade summade puhul antud nõue ei kehti.

Lõige 5 sätestab, et toetuse saaja avaldab hanketeate hanke kohta riigihangete registris. Nõude eesmärk on tagada suurem läbipaistvus hanke läbiviimisel. Riigihangete registris avaldatud hanketeatele on kõigil soovijatel ligipääs. Samas ei ole toetuse saajal kohustus kogu hanget registris läbi viia, kuid peab lisama kodulehe vms lingi kus kogu muu info hanke kohta on kättesaadav. Rahandusministeeriumi kodulehelt on kättesaadav ka juhend toetuse saajale, kes ei ole hankija riigihangete seaduse mõttes. Juhend asub järgmisel aadressil: https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/Riigihangete_poliitika/register/juhis_toetuse_saajatele_al_1.09.pdf

6. peatükk

Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Eelnõu § 23 reguleerib toetuse kasutamise seonduvat aruandlust. Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuste seaduse § 14 punkt 15 sätestab vajaduse toetuse andmise tingimustes määratleda toetuse kasutamise seotud teabe, dokumentide ja aruannete esitamise kord. Korra sätestamise eesmärk on anda toetuse saajale ülevaade, millist informatsiooni ta toetuse taotlemise ning projekti elluviimisega seonduvalt peab koguma ning esitama. Korra kehtestamisel on järgitud põhimõtet, et määruses nähakse ette üldised nõuded ja konkreetsele projektile määratakse korra üksikasjad taotluse rahuldamise otsuses.

Määrusega sätestatakse toetuse saajale kohustus esitada projekti vahearanded, lõpp- ja järelaruanded, fikseerides aruandlusperioodi ning aruannetes sisalduv miinimuminformatsioon. Aruannete eesmärk on regulaarselt seirata projekti edenemist, eesmärkide poole liikumist ning tulemuste saavutamist, samuti avastada võimalikke probleeme elluviimisel ja leida neil lahendusi, et projekt tulemuslikult lõpetada. Projektide vahe-, lõpp- ja järelaruanded sisaldavad infot tegevuskava täitmise kohta, mis on kirjeldatud ressursiauditis. Lisaks on vahe-, lõpp- ja järelaruanded sisendiks ka rakenduskava seirearuande koostamisel ning ülevaadete esitamisel kogu rakenduskava tulemuste saavutamisest, mistõttu töötab nende vormid välja rakendusüksus koostöös rakendusasutusega. *Lõikes 4* sätestatakse, et projekti lõpparuanne peab sisaldama analüüsi projekti tegevuste ja tulemuste mõjust võrdsetele võimalustele. Aruandes tuleb kirjeldada tegevusi, mida projekti raames viidi ellu soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja võrdse kohtlemise tagamiseks, milliseid strateegiaid selleks rakendati ja tegevuste mõju järgmistele teemadele: sooline võrdsus, võrdne kohtlemine, puuetega inimeste ligipääs. Projekti tulemusi kirjeldatakse enesehinnangu vormis, vastates seejuures küsimustele:

- Kas projekt toetas soolise ebavõrdsuse vähenemist / võrdse kohtlemise tagamist?
- Kuidas on läbiviidud tegevused vähendanud meeste ja naiste ebavõrdsust /aidanud kaasa võrdse kohtlemise tagamisele?
- Kas projekti käigus konsulteeriti soolise võrdõiguslikkuse ekspertide, pädevate institutsioonidega?

- Milliseid uusi teadmisi ja oskusi omandati seoses soolise võrdõiguslikkuse edendamise (soolõimega) ja võrdse kohtlemise tagamisega?

Mõju tuleb kirjeldada positiivse või neutraalsena – negatiivset mõju ei tohi olla. Mõju võrdsete võimaluste tagamisele ei saa olla neutraalne, kui projekti tegevused on suunatud inimestele. Kui projekti tegevused ei aita kaasa soolise ebavõrdsuse vähendamisele, vaid säilitavad olemasolevat ebavõrdsust (st taasloovad soolisi stereotüüpe) on mõju negatiivne.

Lõikes 6 sätestatakse, et toetuse saajal on kohustus esitada rakendusüksusele abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta jooksul iga-aastased järelearuanded, mis võimaldavad hinnata projekti tulemuslikkust ning kajastavad muuhulgas saavutatud ressursisäästu vastavalt taotlusega esitatud seireplaanile. Nõue on vajalik selleks, et oleks võimalik hinnata meetmega saavutatud tulemusi kogustena (t, m³, kWh) ressursside lõikes.

Eelnõu § 24 fikseerib toetuse maksmise tingimused.

Eelnõu § 25 kirjeldab toetuse väärkasutamise finantskorrektsioone.

Eelnõu § 26 kirjeldab vaiete menetlemise korda.

4. Eelnõu vastavus EL õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on järgmised EL-i määrused:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätteid ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, milles käsitletakse erisätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;

5. Määruse jõustumine ja mõjud

Eelnõu jõustub üldises korras. EL 2014–2020 vahenditega on võimalik ellu viia tegevusi Eesti majanduse toodete ja teenuste ressursimahukuse vähendamiseks. Selle parandamiseks on vaja teha investeringuid ressursisäästulahendustesse ressursside tõhusamaks kasutamiseks ja lisandväärtuse suurendamiseks.

Toetus on tõuge ettevõtetele ressurssitõhususse investeerimise soodustamiseks, mida rahastatakse EL 2014–2020 vahenditest ning seega ei mõjuta otseselt valitsussektori eelarvepositsiooni. Ettevõtted, mis jäävad Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite piiratud tõttu ilma, saavad rahalisi vahendeid edaspidi taotleda SA KIK keskkonnaprogrammist.

Määruse jõustumisega rahastatakse ettevõtete ressurssitõhususe alaste väikeprojektide investeringute tegemist. Seda saavutatakse nii seadmete väljavahetamisega parema

tehnoloogia vastu, seadme soetamisega oma tootmisjääkide kasutamiseks, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahendustega tootmisprotsessis, tootmisprotsessi ümber kujundamisega, keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamisega kui ka hoonete renoveerimisega (eeldusel, et see on otseselt seotud tootmise või teenusega).

Meetme tegevusega panustatakse Euroopa Komisjoni juhtalगतuse „Ressursitõhus Euroopa“, EL-i tööstusheite, energiasäästu ja jäätmete direktiivide eesmärkide saavutamisse parima võimaliku tehnika kasutuselevõtu ning jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu edendamiseks. Nii Euroopa 2020 kui ka Eesti 2020 strateegia eesmärk on jätkusuutliku ja süsinikuvähese majanduskasvu tagamine ning ka teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) strateegias on ressursitõhusus määratletud ühe olulisema kasvualana. Selle tagamiseks tuleb jätkata tootmise kasvu lahtisidumist suurenevast ressursikasutusest.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu koos seletuskirjaga esitatakse Rahandusministeeriumile ja läbivate teemade eest vastutavatele ministeeriumitele eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks ning Eesti arvamuse andmiseks ka Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 valdkondlikus komisjonile.

Siim Kiisler
Minister

Andres Talijärv
Kantsler